ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (tretia komora)

z 1. decembra 2011 *

Vo veci C-145/10,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Handelsgericht Wien (Rakúsko) z 8. marca 2010 a doručený Súdnemu dvoru 22. marca 2010, ktorý súvisí s konaním:

Eva-Maria Painer

proti

Standard VerlagsGmbH,

Axel Springer AG,

Süddeutsche Zeitung GmbH,

Spiegel-Verlag Rudolf Augstein GmbH & Co KG,

Verlag M. DuMont Schauberg Expedition der Kölnischen Zeitung GmbH & Co KG,

* Jazyk konania: nemčina.

SÚDNY DVOR (tretia komora),

v zložení: predseda tretej komory K. Lenaerts, sudcovia J. Malenovský (spravodajca), E. Juhász, G. Arestis a T. von Danwitz,

generálna advokátka: V. Trstenjak,
tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— E.-M. Painer, v zastúpení: G. Zanger, Rechtsanwalt,

— Standard VerlagsGmbH, v zastúpení: M. Windhager, Rechtsanwältin,

— rakúska vláda, v zastúpení: E. Riedl, splnomocnený zástupca,

— španielska vláda, v zastúpení: N. Díaz Abad, splnomocnená zástupkyňa,

— talianska vláda, v zastúpení: G. Palmieri, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci M. Russo, avvocato dello Stato,

— Európska komisia, v zastúpení: S. Grünheid, splnomocnená zástupkyňa,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 12. apríla 2011,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 6 bodu 1 nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES L 1, 2001, s. 12; Mim. vyd. 19/003, s. 74), ako aj článku 5 ods. 3 písm. d) a e) a článku 5 ods. 5 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/29/ES z 22. mája 2001 o zosúladení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti (Ú. v. ES L 167, s. 10; Mim. vyd. 01/001, s. 230).

2 Tento návrh bol predložený v rámci sporu medzi E-M. Painerovou, samostatne podnikajúcou fotografkou, a piatimi vydavateľmi tlače, konkrétne Standard VerlagsGmbH (ďalej len „Standard“), Axel Springer AG (ďalej len „Axel Springer“), Süddeutsche Zeitung GmbH, Spiegel-Verlag Rudolf Augstein GmbH & Co KG a Verlag M. DuMont

Schauberg Expedition der Kölnischen Zeitung GmbH & Co KG, z dôvodu, že títo vydavatelia použili fotografie Natasche K.

Právny rámec

Medzinárodné právo

3 Dohoda o obchodných aspektoch práva duševného vlastníctva, ktorá tvorí prílohu 1 C Dohody o založení Svetovej obchodnej organizácie (WTO), podpísaná 15. apríla 1994 v Marakéši, bola schválená rozhodnutím Rady 94/800/ES z 22. decembra 1994 týkajúcim sa uzavretia dohôd v mene Európskeho spoločenstva, pokiaľ ide o záležitosti v rámci jeho kompetencie, ku ktorým sa dospelo na Uruguajskom kole multilaterálnych rokovaní (1986 – 1994) (Ú. v. ES L 336, s. 1; Mim. vyd. 11/021, s. 80).

4 Článok 9 ods. 1 Dohody o obchodných aspektoch práv duševného vlastníctva stanovuje:

„Členovia budú dodržiavať ustanovenia článkov 1 až 21 Bernského dohovoru [o ochrane literárnych a umeleckých diel (revidovaného v Paríži 24. júla 1971) v znení zmien a doplnení z 28. septembra 1979 (ďalej len ‚Bernský dohovor')] a jeho príloh.

Členovia však nebudú mať práva alebo záväzky podľa tejto dohody, pokiaľ ide o práva udelené podľa článku 6 *bis* tohto dohovoru alebo o práva z tohto článku odvodené."

5 Podľa článku 2 ods. 1 Bernského dohovoru:

„Výraz ‚literárne a umelecké diela' zahŕňa všetky výtvory z literárnej, vedeckej a umeleckej oblasti bez ohľadu na spôsob alebo formu ich vyjadrenia, ako: knihy, brožúry a iné písomné diela; prednášky, preslovy, kázne a iné diela takej istej povahy; dramatické alebo hudobno-dramatické diela; choreografické diela a pantomímy; hudobné skladby s textom alebo bez textu; filmové diela, ktorým sú na roveň postavené diela vyjadrené spôsobom obdobným filmu; kresliarske, maliarske, architektonické, sochárske, rytecké, litografické diela, ktorým sú na roveň postavené diela vyjadrené spôsobom obdobným fotografii; diela úžitkového umenia; ilustrácie, zemepisné mapy; plány, náčrtky a plastické zemepisné, miestopisné, architektonické alebo vedecké diela."

6 Článok 10 ods. 1 Bernského dohovoru stanovuje:

„Citácie z diela, ktoré bolo oprávnene sprístupnené verejnosti, včítane citácií z novinových článkov a z časopisov vo forme tlačových prehľadov, sú dovolené s podmienkou, že sú v súlade s poctivými zvyklosťami a v rozsahu odôvodnenom sledovaným účelom."

7 Podľa článku 12 Bernského dohovoru:

„Autori literárnych alebo umeleckých diel majú výlučné právo udieľať súhlas na spracovanie, úpravy alebo na iné zmeny svojich diel."

8 Podľa článku 37 ods. 1 písm. c) Bernského dohovoru:

„V prípade rozdielnych názorov na výklad rôznych textov rozhoduje francúzsky text."

9 Svetová organizácia duševného vlastníctva (WIPO) prijala v Ženeve 20. decembra 1996 zmluvu WIPO o umeleckých výkonoch a zvukových záznamoch, ako aj zmluvu WIPO o autorských právach. Tieto dve zmluvy boli schválené v mene Európskeho spoločenstva rozhodnutím Rady 2000/278/ES zo 16. marca 2000 (Ú. v. ES L 89, s. 6; Mim. vyd. 11/033, s. 208).

10 Zmluva WIPO o autorských právach v článku 1 bode 4 stanovuje, že zmluvné strany musia dodržiavať články 1 až 21 Bernského dohovoru a jeho prílohu.

Právo Únie

Nariadenie č. 44/2001

11 Odôvodnenia č. 11, 12 a 15 nariadenia č. 44/2001 uvádzajú:

„(11) Normy súdnej právomoci musia byť vysoko predvídateľné a vychádzať zo zásady, že právomoc sa všeobecne zakladá podľa bydliska žalovaného a právomoc

založená na tomto kritériu musí byť vždy k dispozícii, okrem určitých presne vymedzených situácií, keď predmet konania alebo zmluvná voľnosť účastníkov odôvodňuje iné kritérium väzby…

(12) Okrem bydliska žalovaného musia byť k dispozícii aj alternatívne kritériá právomoci založené na úzkej väzbe medzi súdom a žalobou alebo na účely uľahčenia efektívneho výkonu súdnictva.

…

(15) V záujme harmonického výkonu súdnictva je potrebné minimalizovať možnosť súbežných konaní a zaručiť, že sa v dvoch členských štátoch nevydajú nezlučiteľné rozsudky…“

12 Podľa znenia článku 2 ods. 1 nariadenia č. 44/2001:

„Ak nie je v tomto nariadení uvedené inak, osoby s bydliskom na území členského štátu sa bez ohľadu na ich štátne občianstvo žalujú na súdoch tohto členského štátu.“

13 Článok 3 ods. 1 tohto nariadenia stanovuje:

„Osoby s bydliskom na území členského štátu možno žalovať na súdoch iného členského štátu len na základe princípov upravených v oddieloch 2 až 7 tejto kapitoly.“

14 Článok 6 bod 1 tohto nariadenia, ktorý sa nachádza v oddiele 2 kapitoly II, nazvanom „Osobitná právomoc“, stanovuje:

„Osobu s bydliskom na území členského štátu možno tiež žalovať:

1. ak ide o jedného z viacerých žalovaných na súde podľa bydliska ktoréhokoľvek zo žalovaných za predpokladu, že nároky sú navzájom tak súvisiace, že je vhodnejšie o nich konať a rozhodnúť spoločne, a tak predísť možnosti nezlučiteľných rozsudkov vydaných v samostatných konaniach“.

Smernica 93/98/EHS

15 Smernica Rady č. 93/98/EHS z 29. októbra 1993 o zosúladení lehoty ochrany autorského práva a niektorých príbuzných práv (Ú. v. ES L 290, s. 9; Mim. vyd. 17/001, s. 141) v odôvodnení č. 17 stanovuje:

„… ochrana fotografií v členských štátoch je predmetom rôznych úprav; … na dosiahnutie dostatočnej harmonizácie trvania ochrany fotografických diel, najmä tých, ktoré sú s ohľadom na ich umeleckú alebo profesionálnu úroveň dôležité pre vnútorný trh, treba ustanoviť stupeň originality (pôvodnosti) požadovaný touto smernicou; … fotografické dielo v zmysle Bernského dohovoru sa považuje za pôvodné, ak je vlastným duševným výtvorom autora, v ktorom dochádza k výrazu jeho osobnosti

a žiadne iné kritériá, ako je hodnota alebo účel sa do úvahy neberú; … ochrana iných fotografií by mala byť ponechaná vnútroštátnym právnym predpisom“.

16 Článok 1 ods. 1 tejto smernice stanovuje, že práva autora literárneho alebo umeleckého diela v zmysle článku 2 Bernského dohovoru trvajú počas života autora a 70 rokov po jeho smrti.

17 Článok 6 uvedenej smernice stanovuje:

„Fotografie, ktoré sú pôvodné originálne v tom zmysle, že sú autorovým vlastným duševným výtvorom, sú chránené podľa článku 1. Žiadne iné kritériá sa na rozhodovanie o ich ochrane nevzťahujú. Členské štáty môžu upraviť ochranu iných fotografií.“

18 Smernica 93/98 bola zrušená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2006/116/ES z 12. decembra 2006 o lehote ochrany autorského práva a niektorých súvisiacich práv (Ú. v. EÚ L 372, s. 12), ktorá ju kodifikovala a v podstate obsahuje rovnaké ustanovenia. Smernica 2006/116 nadobudla účinnosť 16. januára 2007.

19 Na tento spor sa však vzhľadom na čas, keď nastali skutkové okolnosti, vzťahuje ešte smernica 93/98.

Smernica 2001/29

20 Odôvodnenia č. 6, 9, 21, 31, 32 a 44 smernice 2001/29 znejú:

„(6) Bez harmonizácie na úrovni spoločenstva by legislatívne aktivity na vnútroštátnej úrovni, ktoré sa už začali uskutočňovať v mnohých členských štátoch, aby zodpovedali technologickej úrovni, mohli vyústiť do značných rozdielov v ochrane a tým aj v obmedzeniach voľného pohybu služieb a produktov zahŕňajúcich duševné vlastníctvo alebo na ňom založených, čo by viedlo k opätovnej rozdrobenosti vnútorného trhu a k legislatívnej nezlučiteľnosti. Dopad podobných legislatívnych rozdielov a nejasností sa stane výraznejším v súvislosti s ďalším rozvojom informačnej spoločnosti, ktorá už značne zvýšila cezhraničné využívanie duševného vlastníctva. Tento rozvoj sa bude a mal by sa ďalej prehlbovať. Významné právne rozdiely a nejasnosti v ochrane môžu brániť úsporám z veľkosériovej výroby nových produktov a služieb zahŕňajúcich autorské práva a s nimi súvisiace práva.

…

(9) Akákoľvek harmonizácia autorských práv a s nimi súvisiacich práv musí byť založená na vysokej úrovni ochrany, pretože tieto práva sú podstatou pre duševnú tvorbu. Ich ochrana prispieva k udržaniu a rozvoju tvorivej činnosti v záujme autorov alebo výkonných umelcov, výrobcov, spotrebiteľov, kultúry, podnikov a verejnosti všeobecne. Duševné vlastníctvo sa preto považuje za integrálnu súčasť vlastníctva.

…

(21) Táto smernica definuje rozsah činností, na ktoré sa vzťahuje právo reprodukcie vo vzťahu k rôznym užívateľom. To sa musí uskutočniť v súlade s acquis communautaire. Na zabezpečenie právnej istoty v rámci vnútorného trhu je potrebná široká definícia týchto činností.

…

(31) Je potrebné zabezpečiť primeranú rovnováhu práv a záujmov medzi rôznymi kategóriami nositeľov práv, ako aj medzi rôznymi kategóriami nositeľov práv a používateľmi predmetov ochrany. …

(32) Táto smernica poskytuje kompletné vymenovanie výnimiek a obmedzení práva rozmnožovania a práva verejného prenosu. Niektoré výnimky alebo obmedzenia platia iba pre právo rozmnožovania, ak je to potrebné. V tomto zozname sa primeraným spôsobom zohľadňujú rôzne právne tradície členských štátov, pričom sa súčasne zameriavajú na zabezpečenie [riadneho – *neoficiálny preklad*] fungovania vnútorného trhu. Členské štáty musia dospieť ku koherentnej aplikácii týchto výnimiek a obmedzení, čo bude možné zhodnotiť pri revíziách uplatňovania legislatívy v budúcnosti [pri preskúmaní vykonávacích právnych predpisov v budúcnosti – *neoficiálny preklad*].

…

(44) Ak sa uplatňujú výnimky a obmedzenia uvedené v tejto smernici, musia sa vykonávať v súlade s medzinárodnými záväzkami. Tieto výnimky a obmedzenia sa nemôžu uplatňovať spôsobom, ktorý poškodzuje oprávnené záujmy nositeľa práv, alebo ktorý je v rozpore s normálnym využívaním jeho diela alebo iného predmetu ochrany. Poskytovanie takýchto výnimiek alebo obmedzení

členským štátom musí predovšetkým primerane odrážať možný zvýšený ekonomický dopad týchto výnimiek alebo obmedzení v kontexte nového elektronického prostredia. Preto rozsah niektorých výnimiek alebo obmedzení bude možno potrebné viac obmedziť, ak dôjde k niektorým novým spôsobom použitia diel chránených autorským právom a iných predmetov ochrany."

21 Článok 1 ods. 1 tejto smernice uvádza:

„Táto smernica sa týka právnej ochrany autorských práv a s nimi súvisiacich práv v rámci vnútorného trhu s osobitným dôrazom na informačnú spoločnosť."

22 Článok 2 uvedenej smernice týkajúci sa práva rozmnožovania stanovuje:

„Členské štáty ustanovia výlučné právo udeliť súhlas alebo zakázať priame alebo nepriame, dočasné alebo trvalé rozmnožovanie akýmkoľvek spôsobom a akoukoľvek formou, v celku alebo v časti:

a) pre autorov k ich dielam;

…"

23 Podľa článku 3 ods. 1 tejto smernice:

„Členské štáty poskytnú autorom výlučné právo udeliť súhlas alebo zakázať akýkoľvek verejný prenos ich diel, či po drôte alebo bezdrôtovými prostriedkami vrátane sprístupňovania ich diel verejnosti takým spôsobom, aby verejnosť k nim mala prístup z miesta a v čase, ktoré si sama zvolí."

24 Článok 5 smernice 2001/29, nazvaný „Výnimky a obmedzenia", v odseku 3 písm. d) a e) uvádza:

„Členské štáty môžu zabezpečiť výnimky alebo obmedzenia práv poskytnutých podľa článkov 2 a 3 v nasledujúcich prípadoch:

…

d) citácie na účely kritiky alebo zhrnutia za podmienky, že sa vzťahujú na dielo alebo iný predmet ochrany, ktoré už boli v súlade so zákonom sprístupnené verejnosti, že je označený zdroj vrátane mena autora, pokiaľ sa neukáže, že to nie je možné a že ich použitie je v súlade so prípustnou praxou a v takom rozsahu, aký sa vyžaduje na tento osobitný účel[;]

e) použitie na účely verejnej bezpečnosti alebo na zaistenie správneho vykonania, alebo informovania o administratívnom, parlamentnom alebo súdnom konaní;

…"

25 Článok 5 ods. 5 uvedenej smernice stanovuje:

„Výnimky a obmedzenia ustanovené v odsekoch 1, 2, 3 a 4 sa budú uplatňovať iba v niektorých osobitných prípadoch, pri ktorých nedochádza ku konfliktu s bežným využívaním diela alebo predmetu ochrany a ktoré neodôvodnene nepoškodzujú oprávnené záujmy nositeľa práv."

Vnútroštátne právo

26 Uvedené ustanovenia smernice 2001/29 boli do rakúskeho právneho poriadku prebraté spolkovým zákonom o autorskom práve k literárnym a umeleckým dielam a o právach s ním súvisiacich (Bundesgesetz über das Urheberrecht an Werken der Literatur und der Kunst und über verwandte Schutzrechte, Urheberrechtsgesetz).

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

27 E.-M. Painer už mnoho rokov pracuje ako samostatne podnikajúca fotografka a fotografuje najmä deti v materských škôlkach a školských družinách. V rámci tejto činnosti vytvorila niekoľko fotografií Natasche K., pričom navrhla pozadie, určila pózu aj výraz tváre, ovládala fotoaparát a tieto fotografie vyvolala (ďalej len „sporné fotografie").

28 E.-M. Painer označuje už viac ako 17 rokov fotografie, ktoré vytvára, svojím menom. Označovanie sa v priebehu rokov vykonávalo rôzne, samolepkami alebo reliéfnymi pečiatkami na obaloch a paspartách. Tieto označenia vždy uvádzali jej meno a obchodnú adresu.

29 E.-M. Painer predávala fotografie, ktoré vytvorila, bez toho, aby k nim postúpila práva tretím osobám, a bez toho, aby súhlasila s ich zverejnením. Cena, ktorú požadovala za fotografie, teda zodpovedala výlučne cene vyvolaných fotografií.

30 Po tom, ako bola v tom čase desaťročná Natascha K. v roku 1998 unesená, príslušné bezpečnostné orgány vyhlásili pátranie po nezvestnej osobe, v rámci ktorého boli použité sporné fotografie.

31 Žalovaní vo veci samej sú vydavateľmi tlače. Iba Standard má sídlo vo Viedni (Rakúsko). Ostatní žalovaní majú sídlo v Nemecku.

32 Standard vydáva denník *Der Standard*, ktorý je distribuovaný v Rakúsku. Süddeutsche Zeitung GmbH vydáva denník *Süddeutsche Zeitung*, ktorý sa distribuuje v Rakúsku a Nemecku. Spiegel-Verlag Rudolf Augstein GmbH & Co KG vydáva týždenník, ktorý vychádza aj v Rakúsku. Verlag M. DuMont Schauberg Expedition der Kölnischen Zeitung GmbH & Co KG vydáva denník *Express*, ktorý vychádza len v Nemecku. Axel Springer vydáva denník *Bild*, ktorého celoštátne vydanie nie je distribuované v Rakúsku. Mníchovské vydanie tohto denníka zasa vychádza aj v Rakúsku. Axel Springer vydáva okrem iného ďalší denník, *Die Welt*, ktorý je takisto distribuovaný v Rakúsku, a prevádzkuje tiež spravodajské stránky na internete.

33 V roku 2006 sa Nataschi K. podarilo uniknúť svojmu únoscovi.

34 Po úteku Natasche K. a pred jej prvým verejným vystúpením žalovaní vo veci samej zverejňovali sporné fotografie v novinách a na uvedených internetových stránkach, avšak bez toho, aby uviedli meno autora týchto fotografií, alebo s uvedením iného mena než mena E.-M. Painerovej ako autorky.

35 Mediálne pokrytie v rôznych denníkoch a na internetových stránkach sa líšilo, pokiaľ ide o vybrané fotografie a sprievodný text. Žalovaní vo veci samej uvádzajú, že predmetné fotografie získali od tlačovej agentúry bez toho, aby bolo zmienené meno E.-M. Painerovej, alebo s uvedením iného mena ako mena E.-M. Painerovej ako autorky.

36 Viacero z týchto denníkov uverejnilo okrem iného portrét vytvorený s pomocou programu na základe sporných fotografií, ktorý, keďže až do prvého verejného vystúpenia Natasche K. neexistovala jej nová fotografia, znázorňoval predpokladanú podobu Natasche K. (ďalej len „predmetný fantómový obraz“).

37 E.-M. Painer podala 10. apríla 2007 na Handelsgericht Wien žalobu, ktorou sa v zásade domáhala, aby žalovaní vo veci samej okamžite ukončili rozmnožovanie a/alebo šírenie sporných fotografií, ako aj sporného fantómového obrazu bez jej súhlasu a bez uvedenia jej mena ako autorky.

38 E.-M. Painer sa ďalej domáhala, aby bola žalovaným vo veci samej uložená povinnosť predložiť účtovné výkazy a zaplatiť primeranú odmenu a náhradu spôsobenej škody.

39 Zároveň sa E.-M. Painer domáhala nariadenia predbežného opatrenia, o ktorom už na poslednom stupni rozhodol Oberster Gerichtshof (Najvyšší súd) rozsudkom z 26. augusta 2009.

40 Ako vyplýva z rozhodnutia vnútroštátneho súdu, Oberster Gerichtshof podľa vnútroštátnych uplatniteľných ustanovení rozhodol, že žalovaní vo veci samej na účely uverejnenia sporného fantómového obrazu nepotrebovali súhlas E.-M. Painerovej.

41 Podľa tohto súdu sporná fotografia, ktorá slúžila ako vzor na vytvorenie sporného fantómového obrazu, bola nepochybne fotografickým dielom chráneným autorským právom. Vytvorenie a uverejnenie sporného fantómového obrazu však nepredstavovalo adaptáciu, ktorá by vyžadovala súhlas E.-M. Painerovej ako autorky fotografického diela, ale voľné využívanie, ktoré bolo možné bez jej súhlasu.

42 Označenie za adaptáciu alebo voľné využívanie závisí od tvorivej činnosti vyjadrenej v pôvodnom vzore. Čím vyššia je úroveň tvorivej činnosti, tým menej možno uvažovať o voľnom využívaní vzoru. Pokiaľ ide o také portrétne fotografie, akými sú sporné fotografie, tvorca mal iba obmedzené možnosti pôvodnej umeleckej tvorby. Z tohto dôvodu bol rozsah ochrany priznanej autorským právom predmetnej fotografii obmedzený. Okrem toho fantómový obraz vytvorený na základe tejto fotografie predstavoval nové dielo, ktoré je samostatné a samo osebe chránené autorským právom.

43 Za týchto okolností Kammergericht Berlin rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Má sa článok 6 bod 1 [nariadenia č. 44/2001] vykladať v tom zmysle, že uplatneniu tohto ustanovenia, a teda ani spoločnému konaniu, nebráni skutočnosť, že žaloby podané proti viacerým žalovaným z dôvodu obsahovo totožného porušenia

autorského práva spočívajú na vnútroštátne rozdielnych, avšak obsahovo prevažne totožných právnych základoch – ako to platí pre všetky európske štáty, pokiaľ ide o nárok na zdržanie sa určitého konania, ktorý nesúvisí so zavinením, nárok na primeranú odplatu v prípade porušenia autorského práva a nárok na náhradu škody v prípade protiprávneho využívania?

2. a) Má sa článok 5 ods. 3 písm. d) s ohľadom na článok 5 ods. 5 smernice 2001/29… vykladať v tom zmysle, že uplatneniu tohto ustanovenia nebráni skutočnosť, že tlačová správa, v ktorej sa cituje dielo alebo iný predmet ochrany, nie je literárne dielo chránené autorským právom?

   b) Má sa článok 5 ods. 3 písm. d) s ohľadom na článok 5 ods. 5 smernice 2001/29 vykladať v tom zmysle, že uplatneniu tohto ustanovenia nebráni skutočnosť, že k citovanému dielu alebo inému predmetu ochrany nie je pripojené meno autora alebo výkonného umelca?

3. a) Je potrebné článok 5 ods. 3 písm. e) smernice 2001/29 s ohľadom na článok 5 ods. 5 tej istej smernice vykladať v tom zmysle, že podmienkou jeho uplatnenia v záujme trestného súdnictva vykonávaného v rámci verejnej bezpečnosti je konkrétna, aktuálna a výslovná žiadosť bezpečnostných orgánov o zverejnenie fotografie, t. j. zverejnenie fotografie na účely pátrania musí byť úradne nariadené, inak by došlo k porušeniu autorského práva?

b) V prípade zápornej odpovede na otázku [v písm. a)]: Smú sa médiá odvolávať na článok 5 ods. 3 písm. e) smernice 2001/29 aj vtedy, ak aj bez príslušnej žiadosti o pátranie zo strany kompetentného orgánu rozhodnú samy o tom, či sa zverejnenie fotografií uskutočňuje ‚v záujme verejnej bezpečnosti'?

c) V prípade kladnej odpovede na otázku [v písm. b)]: Stačí v tomto prípade, ak médiá neskôr tvrdia, že zverejnenie fotografie slúžilo na pátracie účely, alebo je v každom prípade potrebná výzva na spoluprácu čitateľov pri pátraní v záujme objasnenia trestného činu, ktorá musí byť priamo spojená so zverejnením fotografie?

4. Má sa článok 1 ods. 1 v spojení s článkom 5 ods. 5 smernice 2001/29 a článkom 12 Bernského dohovoru…, najmä s ohľadom na článok 1 prvého dodatkového protokolu z 20. marca 1952 k Európskemu dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd [podpísaného v Ríme 4. novembra 1950], ako aj na článok 17 Charty základných práv Európskej únie, vykladať tak, že fotografické diela a/alebo fotografie, najmä portréty, sú pred svojím spracovaním chránené len ‚minimálne', resp. vôbec, keďže majú vzhľadom na ‚reálnosť záberu' príliš malý potenciál úpravy?"

O prípustnosti návrhu na začatie prejudiciálneho konania

44 Vo svojich vyjadreniach žalovaní vo veci samej z rôznych dôvodov popierajú prípustnosť tak návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ako aj viacerých prejudiciálnych otázok.

45 Po prvé žalobcovia vo veci samej tvrdia, že návrh na začatie prejudiciálneho konania treba zamietnuť ako neprípustný, lebo vnútroštátny súd jednak dostatočne nevysvetlil dôvody, prečo pochybuje o výklade práva Únie, a jednak nepreukázal dostatočnú väzbu medzi ustanoveniami vnútroštátneho práva, ktoré sa uplatňuje na spor vo veci samej, a právom Únie. Konkrétne uvedený súd necitoval príslušné ustanovenia vnútroštátneho práva.

46 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že v súlade s ustálenou judikatúrou nevyhnutnosť dopracovať sa k výkladu práva Únie, ktorý bude pre vnútroštátny súd užitočný, vyžaduje, aby súd definoval skutkový a právny rámec, do ktorého zasadí svoje otázky, alebo aby prinajmenšom vysvetlil faktické hypotézy, na ktorých sú tieto otázky založené (pozri najmä rozsudky zo 17. februára 2005, Viacom Outdoor, C-134/03, Zb. s. I-1167, bod 22; z 12. apríla 2005, Keller, C-145/03, Zb. s. I-2529, bod 29, ako aj zo 6. decembra 2005, ABNA a i., C-453/03, C-11/04, C-12/04 a C-194/04, Zb. s. I-10423, bod 45).

47 Súdny dvor tiež nástojí na dôležitosti toho, aby vnútroštátny súd uviedol presné dôvody, pre ktoré považuje výklad práva Únie za sporný a položenie prejudiciálnych otázok za potrebné. V tomto zmysle Súdny dvor rozhodol, že je nevyhnutné, aby vnútroštátny súd v minimálnej miere objasnil dôvody výberu ustanovení práva Únie, ktorých výklad navrhol uskutočniť, a súvislosť, ktorá existuje medzi týmito ustanoveniami a ustanoveniami vnútroštátneho práva uplatňujúcimi sa na tento spor (pozri najmä rozsudky z 21. januára 2003, Bacardi-Martini a Cellier des Dauphins, C-318/00, Zb. s. I-905, bod 43, ako aj ABNA a i., už citovaný, bod 46).

48 V predmetnej veci treba uviesť, že rozhodnutie vnútroštátneho súdu vymedzuje vnútroštátny skutkový a právny rámec, v ktorom sa položené otázky kladú. Okrem toho vnútroštátny súd uvádza dôvody, ktoré ho viedli k tomu, že považoval za potrebné položiť Súdnemu dvoru prejudiciálnu otázku, v rozsahu, v akom konštatuje rozdielne názory obhajované účastníkmi konania vo veci samej, pokiaľ ide o zlučiteľnosť

príslušných vnútroštátnych ustanovení, ako ich vyložil Oberster Gerichtshof v rámci konania pred vnútroštátnym súdom, s ustanoveniami práva Únie uvedenými v týchto otázkach.

49 Z toho vyplýva, že Súdny dvor disponuje dostatočnými poznatkami na to, aby mohol vnútroštátnemu súdu užitočne odpovedať.

50 Za týchto okolností námietku vznesenú žalovanými vo veci samej v tejto otázke nemožno prijať, takže návrh na začatie prejudiciálneho konania je prípustný.

51 Po druhé sa žalovaní vo veci samej konkrétnejšie domnievajú, že prvá otázka je neprípustná, lebo vnútroštátny súd nie je oprávnený položiť Súdnemu dvoru prejudiciálnu otázku týkajúcu sa výkladu nariadenia č. 44/2001. Otázku o výklade uvedeného nariadenia v rámci prejudiciálneho konania totiž môžu Súdnemu dvoru podľa článku 68 ods. 1 ES položiť len súdy, proti ktorých rozhodnutiam neexistuje opravný prostriedok vo vnútroštátnom práve. V predmetnej veci však proti rozsudkom vydaným vnútroštátnym súdom, ktorý je súdom prvého stupňa, možno podať odvolanie podľa vnútroštátneho práva.

52 V tejto súvislosti treba uviesť, že nariadenie č. 44/2001, ktorého sa týka návrh na začatie prejudiciálneho konania, bolo prijaté na základe článku 65 ES, ktorý patrí do hlavy IV tretej časti Zmluvy o ES.

53 Je pravda, že podľa článku 68 ods. 1 ES súdy prvého stupňa nemajú právo podať návrh na začatie prejudiciálneho konania, ak sú predmetom sporu akty prijaté v rámci hlavy IV Zmluvy o ES.

54 Návrh na začatie prejudiciálneho konania bol však doručený 22. marca 2010, teda po tom, ako Lisabonská zmluva nadobudla platnosť. Od 1. decembra 2009, teda od dátumu nadobudnutia platnosti tejto zmluvy, bol článok 68 ES zrušený. V súčasnosti sa na návrhy na začatie prejudiciálneho konania týkajúce sa výkladu aktov prijatých v oblasti súdnej spolupráce v občianskych veciach uplatnia všeobecné pravidlá upravujúce návrh na začatie prejudiciálneho konania na základe článku 267 ZFEÚ. V dôsledku toho sa tento článok 267 ZFEÚ uplatní aj na návrhy týkajúce sa nariadenia č. 44/2001.

55 Také súdy, ako je vnútroštátny súd, sú teda oprávnené predložiť Súdnemu dvoru návrh na začatie prejudiciálneho konania o výklade nariadenia č. 44/2001.

56 Za týchto podmienok treba uviesť, že prvú otázku treba považovať za prípustnú.

57 Po tretie žalovaní vo veci samej tvrdia, že druhá otázka písm. a) nie je relevantná, a preto je neprípustná, lebo vnútroštátny súd nerozhodol, že novinové články vo veci samej nie sú chránené autorským právom.

58 Podľa ustálenej judikatúry však v rámci spolupráce zavedenej článkom 267 ZFEÚ prislúcha výlučne vnútroštátnemu súdu, ktorý vec prejednáva a ktorý musí prevziať zodpovednosť za rozhodnutie sporu, aby s prihliadnutím na osobitosti konkrétneho prípadu posúdil potrebu prejudiciálneho rozhodnutia na vydanie svojho rozhodnutia, ako aj relevantnosť otázok položených Súdnemu dvoru. Preto pokiaľ sa predložené otázky týkajú výkladu práva Únie, Súdny dvor je v zásade povinný rozhodnúť (pozri rozsudky z 5. februára 2004, Schneider, C-380/01, Zb. s. I-1389, bod 21; z 30. júna 2005, Längst, C-165/03, Zb. s. I-5637, bod 31, ako aj zo 16. októbra 2008, Kirtruna a Vigano, C-313/07, Zb. s. I-7907, bod 26).

59 Z toho vyplýva, že pri otázkach týkajúcich sa výkladu práva Únie položených vnútroštátnym súdom v rámci právnej úpravy a skutkových okolností, ktoré tento súd vymedzí na vlastnú zodpovednosť a ktorých presnosť neprináleží preverovať Súdnemu dvoru, platí prezumpcia relevantnosti. Odmietnuť návrh podaný vnútroštátnym súdom možno len vtedy, ak je zjavné, že požadovaný výklad práva Únie nemá žiadnu súvislosť s existenciou alebo predmetom sporu vo veci samej, pokiaľ ide o hypotetický problém alebo ak Súdny dvor nedisponuje skutkovými ani právnymi okolnosťami potrebnými na užitočnú odpoveď na otázky, ktoré sa mu položili (pozri najmä rozsudky z 5. decembra 2006, Cipolla a i., C-94/04 a C-202/04, Zb. s. I-11421, bod 25; zo 7. júna 2007, van der Weerd a i., C-222/05 až C-225/05, Zb. s. I-4233, bod 22, ako aj rozsudok Kirtruna a Vigano, už citovaný, bod 27).

60 Zo samotnej skutočnosti, že vnútroštátne rozhodnutie neobsahuje formálne zistenie, že novinové články, o ktoré ide vo veci samej, nie sú chránené autorským právom, nemôže zjavne vyplývať, že druhá otázka písm. a) je hypotetická alebo nemá súvislosť s existenciou či predmetom sporu.

61 Skutočnosť, že vnútroštátny súd nerozhodol, že články, o ktoré ide vo veci samej, nie sú chránené autorským právom, preto nespôsobuje neprípustnosť druhej otázky písm. a).

62 Za týchto okolností treba druhú otázku písm. a) považovať za prípustnú.

63 Po štvrté druhá otázka písm. b) je podľa žalovaných vo veci samej takisto neprípustná, lebo v rozsahu, v akom odpoveď na túto otázku vyplýva zo samotného znenia článku 5 ods. 3 písm. d) smernice 2001/29, o nej nemožno rozumne pochybovať.

64 Vnútroštátnemu súdu však nie je zakázané, aby položil Súdnemu dvoru prejudiciálnu otázku, na ktorú odpoveď podľa názoru žalovaných vo veci samej nenecháva priestor na žiadne rozumné pochybnosti (pozri v tomto zmysle rozsudok z 11. septembra 2008, UGT-Rioja a i., C-428/06 až C-434/06, Zb. s. I-6747, body 42 a 43).

65 Aj za predpokladu, že odpoveď na prejudiciálnu otázku nenecháva priestor na rozumné pochybnosti, sa táto otázka teda nestáva neprípustnou.

66 Za týchto okolností treba druhú otázku písm. b) považovať za prípustnú.

67 Po piate žalovaní vo veci samej tvrdia, že štvrtá otázka je neprípustná, lebo je príliš všeobecná a nemá vplyv na spor vo veci samej.

68 Na túto otázku sa však nevzťahuje žiadny z prípadov uvedených v bode 59 tohto rozsudku.

69 Vnútroštátny súd chce totiž zistiť odpoveď na otázku, či rozlišovanie medzi voľným využívaním a rozmnožením fotografického portrétu, ktoré uplatňuje Oberster Gerichtshof, ako je opísané v bodoch 41 a 42 tohto rozsudku, je zlučiteľné s právom Únie. Takéto rozlišovanie pritom závisí od existencie alebo rozsahu ochrany priznanej takémuto predmetu na základe kritérií stanovených právom Únie.

70 Keďže štvrtá otázka položená vnútroštátnym súdom sa týka práve vyjasnenia existencie a/alebo rozsahu tejto ochrany, nemožno ju teda považovať za otázku, ktorá nemá žiadnu súvislosť s existenciou či predmetom sporu vo veci samej alebo je hypotetická.

71 Za týchto podmienok treba štvrtú otázku považovať za prípustnú.

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

72 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 6 bod 1 nariadenia č. 44/2001 vykladať v tom zmysle, že uplatneniu tohto ustanovenia bráni skutočnosť, že žaloby podané proti viacerým žalovaným z dôvodu obsahovo totožného porušenia autorského práva spočívajú na vnútroštátnych právnych základoch, ktoré sa v členských štátoch líšia.

73 Pravidlo právomoci stanovené v článku 6 bode 1 nariadenia č. 44/2001 stanovuje, že osobu s bydliskom na území členského štátu možno žalovať, ak ide o jedného z viacerých žalovaných na súde podľa bydliska ktoréhokoľvek zo žalovaných, za predpokladu, že nároky navzájom súvisia do takej miery, že je vhodnejšie o nich konať a rozhodnúť spoločne a tým predísť možnosti nezlučiteľných rozsudkov vydaných v samostatných konaniach.

74 Keďže sa toto pravidlo osobitnej právomoci odchyľuje od zásady právomoci súdu miesta bydliska žalovaného zakotvenej v článku 2 nariadenia č. 44/2001, treba ho vykladať doslovne, pričom nemožno pripustiť výklad prekračujúci rámec prípadov výslovne uvedených v uvedenom nariadení (pozri rozsudok z 11. októbra 2007, Freeport, C-98/06, Zb. s. I-8319, bod 35 a citovanú judikatúru).

75 Ako totiž vyplýva z odôvodnenia č. 11 nariadenia č. 44/2001, pravidlá súdnej právomoci musia byť vysoko predvídateľné a musia vychádzať zo zásady, že právomoc sa všeobecne zakladá podľa bydliska žalovaného a že právomoc založená na tomto kritériu musí byť vždy k dispozícii, okrem určitých presne vymedzených situácií, keď predmet konania alebo zmluvná voľnosť účastníkov odôvodňuje iné kritérium spojitosti.

76 Zo znenia článku 6 bodu 1 nariadenia č. 44/2001 nevyplýva, že totožnosť právnych základov žalôb podaných proti rôznym žalovaným predstavuje jednu z podmienok stanovených na uplatnenie tohto ustanovenia (rozsudok Freeport, už citovaný, bod 38).

77 Pravidlo na stanovenie právomoci uvedené v článku 6 bode 1 nariadenia č. 44/2001, pokiaľ ide o jeho cieľ, reaguje na jednej strane v súlade s odôvodneniami č. 12 a 15 tohto nariadenia na snahu uľahčiť riadny výkon spravodlivosti, minimalizovať možnosť súbežných konaní a tým zaistiť, aby v samostatných konaniach neboli prijaté nezlučiteľné riešenia.

78 Na druhej strane však to isté pravidlo nemožno uplatniť takým spôsobom, aby umožnilo žalobcovi podať žalobu smerujúcu proti viacerým žalovaným len s cieľom odobrať niektorého z nich súdom štátu, v ktorom má bydlisko (pozri v tomto zmysle rozsudky z 27. septembra 1988, Kalfelis, 189/87, Zb. s. 5565, body 8 a 9, ako aj z 27. októbra 1998, Réunion européenne a i., C-51/97, Zb. s. I-6511, bod 47).

79 V tejto súvislosti Súdny dvor uviedol, že na to, aby sa rozhodnutia mohli považovať za navzájom nezlučiteľné, nestačí, že je rozdielny výsledok sporu, ale okrem toho je potrebné, aby bol tento rozdiel zasadený do rámca rovnakej skutkovej a právnej situácie (pozri rozsudok Freeport, už citovaný, bod 40).

80 Pri posúdení existencie spojitosti medzi rôznymi žalobami, to znamená rizika nezlučiteľných rozsudkov v prípade, že sa o týchto žalobách konalo a rozhodovalo v samostatných konaniach, je pritom totožnosť právnych základov podaných žalôb len jedným z mnohých relevantných faktorov. Nie je nevyhnutnou podmienkou uplatnenia článku 6 bodu 1 nariadenia č. 44/2001 (pozri v tomto zmysle rozsudok Freeport, už citovaný, bod 41).

81 Rozdiel v právnych základoch žalôb podaných proti jednotlivým žalovaným preto nie je prekážkou uplatnenia článku 6 bodu 1 nariadenia č. 44/2001 sám osebe, ale len vtedy, ak mohli žalovaní predvídať riziko, že budú žalovaní na súde členského štátu, v ktorom má aspoň jeden z nich bydlisko (pozri v tomto zmysle rozsudok Freeport, už citovaný, bod 47).

82 To platí *a fortiori* v prípade, že sa tak ako vo veci samej podľa vnútroštátneho súdu ukáže, že vnútroštátne právne úpravy, na ktorých sú založené žaloby podané proti jednotlivým žalovaným, sú v podstate totožné.

83 Okrem toho vnútroštátnemu súdu prináleží, aby s ohľadom na všetky materiály v spise posúdil existenciu vzťahu spojitosti medzi jednotlivými žalobami, ktoré mu boli predložené, a teda rizika, že v samostatných konaniach budú vydané nezlučiteľné rozhodnutia. V tomto rámci môže byť relevantná skutočnosť, či žalovaní, ktorým nositeľ autorského práva vytýka obsahovo totožné porušenia jeho práva, konali nezávisle od seba.

84 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na prvú otázku odpovedať tak, že článok 6 bod 1 nariadenia č. 44/2001 treba vykladať v tom zmysle, že samotná skutočnosť, že žaloby podané proti viacerým žalovaným z dôvodu obsahovo totožného porušenia autorského práva spočívajú na vnútroštátnych právnych základoch, ktoré sa v členských

štátoch líšia, nebráni uplatneniu tohto ustanovenia. Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby s ohľadom na všetky materiály v spise posúdil existenciu rizika, že v samostatných konaniach budú vydané nezlučiteľné rozhodnutia.

O štvrtej otázke

85 Štvrtú otázku, ktorou sa treba zaoberať ako druhou v poradí, položil vnútroštátny súd na účely posúdenia dôvodnosti stanoviska, podľa ktorého žalovaní v konaní pred vnútroštátnym súdom na účely zverejnenia sporného fantómového obrazu vypracovaného na základe fotografického portrétu nepotrebovali súhlas E.-M. Painerovej, lebo rozsah ochrany poskytovanej takejto fotografii je len minimálny, resp. žiadny, keďže uvedená fotografia má príliš malý potenciál úpravy.

86 Otázku vnútroštátneho súdu treba teda chápať v tom zmysle, že sa týka v podstate toho, či článok 6 smernice 93/98 treba vykladať v tom zmysle, že fotografický portrét môže byť podľa tohto ustanovenia chránený autorským právom, a ak áno, či vzhľadom na to, že takéto fotografie majú údajne príliš malý potenciál úpravy, je táto ochrana, najmä pokiaľ ide o režim rozmnožovania diela stanovený v článku 2 písm. a) smernice 2001/29, nižšia než ochrana, ktorá sa poskytuje iným dielam, najmä fotografickým.

87 Pokiaľ ide po prvé o otázku, či realistické fotografie, najmä portrétové fotografie, sú chránené autorským právom podľa článku 6 smernice 93/98, treba uviesť, že Súdny dvor už v rozsudku zo 16. júla 2009, Infopaq International (C-5/08, Zb. s. I-6569,

bod 35), rozhodol, že diela ako fotografie sú chránené autorským právom, len ak sú pôvodné v tom zmysle, že sú výsledkom autorovej vlastnej duševnej tvorby.

88 Ako vyplýva z odôvodnenia č. 17 smernice 93/98, dielo je vlastným duševným výtvorom autora, ak dochádza k výrazu jeho osobnosti.

89 To platí v prípade, že autor mohol pri vytváraní diela vyjadriť svoje tvorivé schopnosti prostredníctvom slobodných a tvorivých rozhodnutí (pozri *a contrario* rozsudok zo 4. októbra 2011, Football Association Premier League a i., C-403/08 a C-429/08, Zb. s. I-9083, bod 98).

90 Pokiaľ ide o portrétovú fotografiu, treba uviesť, že autor môže svoje slobodné a tvorivé rozhodnutia vykonať viacerými spôsobmi a v rôznych fázach jej realizácie.

91 V prípravnej fáze si môže autor zvoliť kompozíciu, postoj fotografovanej osoby či osvetlenie. Pri snímaní fotografického portrétu si môže zvoliť rámovanie, uhol pohľadu alebo vytváranú atmosféru. Napokon pri vytlačení negatívu si môže autor vybrať medzi rôznymi existujúcimi technikami vyvolania tú, ktorú hodlá použiť, alebo môže tiež použiť programové vybavenie.

92 Prostredníctvom týchto jednotlivých rozhodnutí tak môže autor fotografického portrétu vytvorenému dielu vtlačiť svoj „osobný štýl“.

93 Preto pokiaľ ide o fotografický portrét, priestor autora na využitie svojich tvorivých schopností nie je nutne obmedzený či dokonca neexistujúci.

94 Vzhľadom na uvedené teda treba dospieť k záveru, že fotografický portrét môže byť podľa článku 6 smernice 93/98 chránený autorským právom pod podmienkou, že takáto fotografia je duševným výtvorom autora, ktorý odráža jeho osobnosť a ktorý je výrazom jeho slobodných a tvorivých rozhodnutí pri realizácii tejto fotografie, pričom splnenie tejto podmienky prináleží overiť v každom jednotlivom prípade vnútroštátnemu súdu.

95 Pokiaľ ide po druhé o otázku, či je takáto ochrana nižšia než ochrana, ktorá je priznaná iným dielam, najmä iným fotografickým dielam, treba na úvod uviesť, že autor chráneného diela má najmä výlučné právo udeliť súhlas alebo zakázať priame alebo nepriame, dočasné alebo trvalé rozmnožovanie akýmkoľvek spôsobom a akoukoľvek formou, v celku alebo v časti podľa článku 2 písm. a) smernice 2001/29.

96 V tejto súvislosti Súdny dvor rozhodol, že ochrana priznaná týmto ustanovením má širokú pôsobnosť (pozri rozsudok Infopaq International, už citovaný, bod 43).

97 Okrem toho je potrebné konštatovať, že žiadna okolnosť v smernici 2001/29 alebo inej smernici uplatniteľnej v tejto oblasti neumožňuje domnievať sa, že by rozsah takejto ochrany mal závisieť od prípadných rozdielnych možností umeleckej tvorivosti pri realizácii rôznych kategórií diel.

98 Pokiaľ teda ide o fotografický portrét, ochrana priznaná článkom 2 písm. a) smernice 2001/29 nemôže byť nižšia než ochrana, ktorá je priznaná iným dielam vrátane iných fotografických diel.

99 S ohľadom na uvedené treba na štvrtú otázku odpovedať tak, že článok 6 smernice 93/98 treba vykladať v tom zmysle, že fotografickému portrétu môže byť podľa tohto ustanovenia priznaná ochrana autorským právom pod podmienkou, že táto fotografia je duševným výtvorom autora, ktorý odráža jeho osobnosť a ktorý je výrazom jeho slobodných a tvorivých rozhodnutí pri realizácii tejto fotografie, pričom splnenie tejto podmienky prináleží overiť v každom jednotlivom prípade vnútroštátnemu súdu. Len čo overí, že predmetný fotografický portrét dosahuje úroveň diela, jeho ochrana nie je nižšia než ochrana, ktorá je priznaná všetkým ostatným dielam vrátane fotografických diel.

O tretej otázke písm. a) a b)

100 Svojou treťou otázkou písm. a) a b) sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či treba článok 5 ods. 3 písm. e) smernice 2001/29 s ohľadom na článok 5 ods. 5 tejto smernice vykladať v tom zmysle, že v takej veci ako vo veci samej je podmienkou jeho uplatnenia konkrétna, aktuálna a výslovná žiadosť bezpečnostných orgánov o zverejnenie fotografie na účely pátrania, a v prípade, že sa takáto podmienka nevyžaduje, či sa môžu na toto ustanovenie odvolávať média, ak aj bez príslušnej žiadosti o pátranie zo strany kompetentného orgánu samy rozhodnú o tom, že zverejnenie fotografie sa uskutočňuje v záujme verejnej bezpečnosti.

101 V tejto súvislosti treba konštatovať, že ustanovenia smernice 2001/29 neuvádzajú okolnosti, za ktorých je možné odvolávať sa na záujem verejnej bezpečnosti na účely použitia chráneného diela, takže členské štáty, ktoré sa takúto výnimku rozhodnú stanoviť, disponujú v tomto ohľade širokou mierou voľnej úvahy (pozri analogicky rozsudok zo 16. júna 2011, Stichting de Thuiskopie, C-462/09, Zb. s. I-5331, bod 23).

102 Takáto miera voľnej úvahy je totiž na jednej strane v súlade s prístupom, podľa ktorého každý členský štát vie sám v kontexte vlastných historických, právnych, ekonomických alebo spoločenských hľadísk najlepšie určiť požiadavky verejnej bezpečnosti (pozri analogicky rozsudok zo 16. decembra 2008, Michaniki, C-213/07, Zb. s. I-9999, bod 56).

103 Na druhej strane sa ukazuje, že táto miera voľnej úvahy je v súlade s judikatúrou Súdneho dvora, podľa ktorej pri neexistencii dostatočne presných kritérií v smernici, na základe ktorých by bolo možné vymedziť povinnosti, ktoré z danej smernice vyplývajú, prináleží členským štátom, aby na svojom území vymedzili najprísľušnejšie kritériá na zaistenie ich dodržiavania (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 6. februára 2003, SENA, C-245/00, Zb. s. I-1251, bod 34, a zo 16. októbra 2003, Komisia/Belgicko, C-433/02, Zb. s. I-12191, bod 19).

104 Voľná úvaha, ktorú majú členské štáty pri uplatnení výnimky uvedenej v článku 5 ods. 3 písm. e) smernice 2001/29, pritom musí byť využívaná v medziach stanovených právom Únie.

105 V tejto súvislosti je potrebné po prvé uviesť, že podľa ustálenej judikatúry sú vnútroštátne orgány pri prijímaní vykonávacích opatrení k právnej úprave Únie povinné vykonávať svoju diskrečnú právomoc s ohľadom na všeobecné zásady práva Únie, ku ktorým patrí zásada proporcionality (pozri najmä rozsudky z 20. júna 2002, Mulligan

a i., C-313/99, Zb. s. I-5719, body 35 a 36; z 25. marca 2004, Cooperativa Lattepiù a i., C-231/00, C-303/00 a C-451/00, Zb. s. I-2869, bod 57, ako aj zo 14. septembra 2006, Slob, C-496/04, Zb. s. I-8257, bod 41).

106 V súlade s touto zásadou musia byť opatrenia, ktoré môžu členské štáty prijať, spôsobilé zabezpečiť dosiahnutie sledovaného cieľa a nemôžu ísť nad rámec toho, čo je na dosiahnutie tohto cieľa nevyhnutné (rozsudky zo 14. decembra 2004, Arnold André, C-434/02, Zb. s. I-11825, bod 45; Swedish Match, C-210/03, Zb. s. I-11893, bod 47, ako aj zo 6. decembra 2005, ABNA a i., už citovaný, bod 68).

107 Po druhé voľnú úvahu, ktorá je priznaná členským štátom, nemožno využiť spôsobom, ktorý by ohrozoval hlavný cieľ smernice 2001/29, ktorý, ako vyplýva z jej odôvodnenia č. 9, je vytvoriť vysokú úroveň ochrany, pretože tieto práva sú podstatné pre duševnú tvorbu.

108 Po tretie výkon voľnej úvahy rešpektuje požiadavku právnej istoty autorov, pokiaľ ide o ochranu ich diel stanovenú v odôvodneniach č. 4, 6 a 21 smernice 2001/29. Táto požiadavka vyžaduje, aby použitie chráneného diela na účely verejnej bezpečnosti nebolo predmetom svojvoľného zásahu, konkrétne zásahu používateľa chránených diel (pozri v tomto zmysle rozsudok Infopaq International, už citovaný, bod 62).

109 Po štvrté článok 5 ods. 3 písm. e) smernice 2001/29 v rozsahu, v akom predstavuje výnimku zo všeobecnej zásady stanovenej v tejto smernici, a to povinnosti súhlasu nositeľa autorského práva na každé rozmnožovanie chráneného diela, sa musí

podľa ustálenej judikatúry vykladať doslovne (rozsudky z 29. apríla 2004, Kapper, C-476/01, Zb. s. I-5205, bod 72, a z 26. októbra 2006, Komisia/Španielsko, C-36/05, Zb. s. I-10313, bod 31).

110 Po piate miera voľnej úvahy, ktorá je priznaná členským štátom, je obmedzená článkom 5 ods. 5 smernice 2001/29, ktorý podmieňuje zavedenie výnimky stanovenej v článku 5 ods. 3 písm. e) tejto smernice splnením troch podmienok, konkrétne že táto výnimka sa uplatňuje len v osobitných prípadoch, že nie je v rozpore s bežným spôsobom použitia diela a že bezdôvodne nepoškodzuje oprávnené záujmy nositeľa autorského práva.

111 S ohľadom na všetky tieto uvedené požiadavky a spresnenia nemožno pripustiť, aby si také médium, akým je v predmetnej veci vydavateľ tlače, prisúdilo ochranu verejnej bezpečnosti. Len štát, ktorého príslušné orgány sú vybavené vhodnými prostriedkami a koordinovanými štruktúrami, totiž možno považovať za spôsobilý zaistiť plnenie takéhoto cieľa všeobecného záujmu vhodnými opatreniami, vrátane napríklad šírenia oznámenia o pátraní, a zodpovedný za to.

112 Vydavateľ preto nemôže z vlastného podnetu použiť dielo chránené autorským právom s odvolaním sa na cieľ verejnej bezpečnosti.

113 S ohľadom na úlohu tlače v demokratickej spoločnosti a právnom štáte informovať verejnosť bez obmedzení, ktoré nie sú nevyhnutne nutné, pritom nemožno vylúčiť, že by vydavateľ tlače mohol sporadicky prispievať k plneniu cieľa verejnej bezpečnosti tým, že zverejní fotografiu hľadanej osoby. Treba však vyžadovať, aby táto iniciatíva jednak súvisela s rozhodnutím prijatým alebo s konaním vedeným príslušnými vnútroštátnymi orgánmi, ktoré smerujú k zaisteniu verejnej bezpečnosti, a jednak aby bola vykonaná po dohode a koordinovane s uvedenými orgánmi, aby sa zabránilo

riziku, že bude v rozpore s opatreniami prijatými týmito orgánmi. Konkrétna, aktuálna a výslovná výzva bezpečnostných orgánov na zverejnenie fotografie na účely pátrania v takomto prípade nie je nevyhnutná.

114 Tvrdenie žalovaných, podľa ktorého médiá v mene slobody tlače musia mať možnosť odvolávať sa na článok 5 ods. 3 písm. e) smernice 2001/29 aj bez vydania oznámenia o pátraní bezpečnostnými orgánmi, nemôže viesť k inému záveru. Ako totiž uviedla generálna advokátka v bode 163 návrhov, jediným cieľom tohto ustanovenia je zaistiť ochranu verejnej bezpečnosti, a teda jeho účelom nie je vyvažovať ochranu duševného vlastníctva a slobody tlače.

115 Okrem toho, ako vyplýva z článku 10 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podpísaného v Ríme 4. novembra 1950, a článku 11 Charty základných práv Európskej únie, sloboda tlače sa nemá využívať na zaistenie ochrany verejnej bezpečnosti, ale sú to práve požiadavky na ochranu verejnej bezpečnosti, ktoré môžu odôvodniť obmedzenie uvedenej slobody.

116 S ohľadom na uvedené treba na tretiu otázku písm. a) a b) odpovedať tak, že článok 5 ods. 3 písm. e) smernice 2001/29 s ohľadom na článok 5 ods. 5 tejto smernice treba vykladať v tom zmysle, že také médium, ako je vydavateľ tlače, nesmie z vlastného podnetu použiť dielo chránené autorským právom a odvolávať sa pritom na cieľ verejnej bezpečnosti. Nemožno však vylúčiť, že by tento vydavateľ tlače mohol sporadicky prispievať k plneniu cieľa verejnej bezpečnosti tým, že zverejní fotografiu hľadanej osoby. Je potrebné vyžadovať, aby táto iniciatíva jednak súvisela s rozhodnutím prijatým alebo s konaním vedeným príslušnými vnútroštátnymi orgánmi, ktoré smerujú

k zaisteniu verejnej bezpečnosti, a jednak aby bola vykonaná po dohode a koordinovane s uvedenými orgánmi, aby sa zabránilo riziku, že bude v rozpore s opatreniami prijatými týmito orgánmi, bez toho, aby bola nevyhnutná konkrétna, aktuálna a výslovná výzva bezpečnostných orgánov na zverejnenie fotografie na účely pátrania.

O tretej otázke písm. c)

117 Vzhľadom na odpoveď na tretiu otázku písm. a) a b) netreba odpovedať na tretiu otázku písm. c).

O druhej otázke

Úvodné pripomienky

118 Na úvod treba uviesť, že v rámci druhej otázky písm. a) a b) má Súdny dvor podať výklad toho istého ustanovenia práva Únie, teda článku 5 ods. 3 písm. d) smernice 2001/29.

119 Podľa tohto ustanovenia majú členské štáty možnosť stanoviť výnimku z výlučného práva autora na rozmnožovanie jeho diela, pokiaľ ide o citácie napríklad na účely kritiky alebo zhrnutia, pod podmienkou, že sa vzťahujú na dielo alebo iný predmet

ochrany, ktoré už boli v súlade so zákonom sprístupnené verejnosti, že je označený zdroj vrátane mena autora, pokiaľ sa to neukáže nemožné, a že sa použijú v súlade s prípustnou praxou a v takom rozsahu, aký sa vyžaduje na tento osobitný účel.

120 Uvedené ustanovenie má za cieľ zabrániť tomu, aby výlučné právo na rozmnožovanie priznané autorom bránilo možnosti prostredníctvom citácie zverejňovať úryvky z diela už sprístupneného verejnosti a dopĺňať ich komentárom alebo kritikou.

121 Je nesporné, že dielom dotknutým vo veci samej je fotografický portrét Natasche K.

122 Treba však poznamenať, že vnútroštátny súd vychádza z predpokladu, že fotografické dielo patrí do pôsobnosti článku 5 ods. 3 písm. d) smernice 2001/29. Tento predpoklad navyše nespochybňuje žiaden z účastníkov konania pred vnútroštátnym súdom, ani jeden z členských štátov, ktoré predložili vyjadrenia, ani Európska komisia.

123 Práve z tohto hľadiska treba odpovedať na druhú otázku písm. a) a b), a to bez toho, aby bolo potrebné rozhodnúť o dôvodnosti uvedeného predpokladu alebo o otázke, či boli sporné fotografie skutočne použité na účely citácie.

124 Na úvod treba tiež spresniť význam pojmu „mise à la disposition du public“ (sprístupňovanie verejnosti) uvedeného vo francúzskej jazykovej verzii článku 5 ods. 3 písm. d) smernice 2001/29.

125 V tejto súvislosti treba uviesť, že ani článok 5 ods. 3 písm. d) smernice 2001/29, ani žiadne jej ustanovenie so všeobecnou pôsobnosťou neurčuje, čo sa rozumie pod francúzskym výrazom „mise à la disposition du public“. Tento pojem sa okrem toho v smernici používa v rôznych súvislostiach a nemá vždy rovnaký obsah, čo ilustruje najmä článok 3 ods. 2 tejto smernice.

126 Za týchto podmienok treba článok 5 ods. 3 písm. d) smernice 2001/29 v súlade s ustálenou judikatúrou vykladať čo najväčšmi s prihliadnutím na uplatniteľné normy medzinárodného práva a najmä normy uvedené v Bernskom dohovore (pozri rozsudky zo 7. decembra 2006, SGAE, C-306/05, Zb. s. I-11519, body 35, 40 a 41, ako aj Football Association Premier League a i., už citovaný, bod 189), pričom podľa jeho článku 37 v prípade rozdielnych názorov na výklad rôznych jazykových verzií rozhoduje francúzske znenie.

127 Z francúzskeho znenia článku 10 prvého odseku Bernského dohovoru, ktorého vecná pôsobnosť je porovnateľná s článkom 5 ods. 3 písm. d) smernice 2001/29, vyplýva, že za určitých podmienok sú dovolené len citácie z diela, ktoré bolo oprávnene sprístupnené verejnosti.

128 Za týchto podmienok treba pod francúzskym výrazom „mise à la disposition du public“ (sprístupnenie diela verejnosti) v zmysle článku 5 ods. 3 písm. d) smernice 2001/29 rozumieť skutočnosť, že toto dielo je poskytnuté verejnosti k dispozícii. Tento výklad je okrem toho potvrdený nielen výrazom „made available to the public“, ale aj výrazom „der Öffentlichkeit zugänglich gemacht“, ktoré sa v anglickej a nemeckej jazykovej verzii používajú bez rozdielu tak v článku 5 ods. 3 písm. d) smernice 2001/29, ako aj v článku 10 prvom odseku Bernského dohovoru.

O druhej otázke písm. a)

129 Svojou druhou otázkou písm. a) sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 5 ods. 3 písm. d) smernice 2001/29 s ohľadom na článok 5 ods. 5 tejto smernice vykladať v tom zmysle, že uplatneniu tohto ustanovenia nebráni skutočnosť, že novinový článok, v ktorom sa cituje dielo alebo iný predmet ochrany, nie je literárnym dielom chráneným autorským právom.

130 V tejto súvislosti treba v prvom rade uviesť, že článok 5 ods. 3 písm. d) smernice 2001/29 uvádza rad podmienok, medzi nimi však nie je uvedená požiadavka, aby boli dielo či iný predmet ochrany citované v rámci literárneho diela chráneného autorským právom.

131 Na rozdiel od toho, čo uvádza talianska vláda vo svojich písomných v pripomienkach, časť vety „pokiaľ sa vzťahujú na dielo alebo iný predmet ochrany, ktoré už boli v súlade so zákonom sprístupnené verejnosti“, ktorá sa nachádza v uvedenom článku 5 ods. 3 písm. d), sa jednoznačne týka diela alebo iného predmetu ochrany, ktoré sú predmetom citácie, a nie predmetu, v rámci ktorého je citácia uskutočnená.

132 Pokiaľ ide o kontext, do ktorého je článok 5 ods. 3 písm. d) smernice 2001/29 vsadený, je dôležité pripomenúť, že ako vyplýva z odôvodnenia č. 31 tejto smernice, v rámci jej uplatnenia treba zaistiť „primeranú rovnováhu“ medzi právami a záujmami autorov na jednej strane a právami a záujmami používateľov predmetov ochrany na druhej strane.

133 Treba tiež uviesť, že ak aj platí, že podmienky vymenované v článku 5 ods. 3 písm. d) smernice 2001/29 treba podľa judikatúry Súdneho dvora pripomenutej v bode 109 tohto rozsudku vykladať doslovne, pretože toto ustanovenie predstavuje odchýlku od všeobecného pravidla zavedeného touto smernicou, nemení to nič na skutočnosti, že výklad uvedených podmienok musí tiež umožniť zachovanie užitočného účinku takto stanovenej výnimky a byť v súlade s jej účelom (pozri v tomto zmysle rozsudok Football Association Premier League a i., už citovaný, body 162 a 163).

134 Článok 5 ods. 3 písm. d) smernice 2001/29 má pritom za cieľ dosiahnuť primeranú rovnováhu medzi slobodou vyjadrovania používateľov diela alebo iného predmetu ochrany a právom na rozmnožovanie priznaným autorom.

135 Táto primeraná rovnováha je v predmetnej veci zaistená prostredníctvom uprednostnenia výkonu slobody prejavu používateľov pred záujmom autora na tom, aby mohol brániť rozmnožovaniu úryvkov zo svojho diela, ktoré už bolo oprávneným spôsobom sprístupnené verejnosti, pričom sa tomuto autorovi zaistí, aby v zásade mal právo na uvedenie svojho mena.

136 Z tohto bipolárneho hľadiska otázka, či je citácia uskutočnená v rámci diela chráneného autorským právom, alebo naopak, v predmete, ktorý nemá takúto právnu ochranu, nie je relevantná.

137 S ohľadom na všetky predchádzajúce úvahy treba na druhú otázku písm. a) odpovedať tak, že článok 5 ods. 3 písm. d) smernice 2001/29 s ohľadom na článok 5 ods. 5 tejto smernice sa má vykladať v tom zmysle, že skutočnosť, že tlačová správa, v ktorej sa cituje dielo alebo iný predmet ochrany, nie je literárnym dielom chráneným autorským právom, nebráni uplatneniu tohto ustanovenia.

O druhej otázke písm. b)

138 Svojou druhou otázkou písm. b) sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 5 ods. 3 písm. d) smernice 2001/29 s ohľadom na jej článok 5 ods. 5 vykladať v tom zmysle, že uplatneniu tohto ustanovenia nebráni skutočnosť, že k citovanému dielu alebo inému predmetu ochrany nie je pripojené meno autora alebo výkonného umelca.

139 Ustanovenia článku 5 ods. 3 písm. d) smernice 2001/29 stanovujú zásadu zakotvujúcu povinnosť, podľa ktorej treba v prípade citácie označiť zdroj vrátane mena autora, pokiaľ sa to neukáže nemožné, ak dielo alebo iný predmet ochrany už boli v súlade so zákonom sprístupnené verejnosti.

140 V tejto súvislosti treba uviesť, že z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že žalovaní vo veci samej bez ďalších spresnení vyhlasujú, že sporné fotografie získali od tlačovej agentúry.

141 V rozsahu, v akom boli sporné fotografie pred ich použitím žalovanými v konaní pred vnútroštátnym súdom v držbe tlačovej agentúry, ktorá im ich následne postúpila, je pritom legitímne predpokladať, že tieto fotografie sa do držby tejto agentúry dostali až po tom, ako boli oprávnene sprístupnené. Treba sa teda domnievať, že meno autora sporných fotografií bolo pri tejto príležitosti uvedené. Bez uvedenia mena by totiž dané sprístupnenie verejnosti prebehlo neoprávnene a v dôsledku toho by sa článok 5 ods. 3 písm. d) smernice 2001/29 neuplatňoval.

142 Keďže bolo teda meno autora sporných fotografií už uvedené, nebolo vôbec nemožné, aby ho neskorší používateľ týchto fotografií uviedol v súlade s povinnosťou stanovenou v článku 5 ods. 3 písm. d) smernice 2001/29.

143 Treba však tiež uviesť, že spor vo veci samej je osobitý tým, že sa odohráva v súvislosti s trestným vyšetrovaním, v rámci ktorého po únose Natasche K. v roku 1998 príslušné vnútroštátne bezpečnostné orgány vyhlásili pátranie, v rámci ktorého boli použité rozmnoženiny sporných fotografií.

144 V dôsledku toho nemožno vylúčiť, že sporné fotografie, ktoré následne použili žalovaní v konaní vo veci samej, verejnosti pôvodne sprístupnili vnútroštátne bezpečnostné orgány.

145 Takéto sprístupnenie však podľa článku 5 ods. 3 písm. e) smernice 2001/29 na rozdiel od jej článku 5 ods. 3 písm. d) nevyžaduje uvedenie mena autora.

146 Preto skutočnosť, že pôvodný používateľ, ktorý je oprávnený odvolávať sa na uvedený článok 5 ods. 3 písm. e), pri sprístupnení chráneného diela verejnosti neuviedol meno jeho autorky, nemá vplyv na zákonnosť tohto úkonu.

147 Pokiaľ v predmetnej veci sporné fotografie v súlade s článkom 5 ods. 3 písm. e) smernice 2001/29 pôvodne sprístupnili verejnosti príslušné vnútroštátne bezpečnostné orgány a pokiaľ v rámci tohto oprávneného pôvodného použitia nebolo uvedené

meno autorky, neskoršie použitie tých istých fotografií tlačou v súlade s článkom 5 ods. 3 písm. d) uvedenej smernice určite vyžadovalo uvedenie ich zdroja, ale nie nevyhnutne mena ich autorky.

148 Keďže však tlači neprináleží overiť existenciu dôvodov takéhoto opomenutia, ukazuje sa ako nemožné, aby tlač v takejto situácii identifikovala a prípadne uviedla meno autora, a preto sa treba domnievať, že tlač je vyňatá zo zásady ukladajúcej povinnosť uviesť meno autora.

149 Vzhľadom na všetky uvedené úvahy treba na druhú otázku písm. b) odpovedať tak, že článok 5 ods. 3 písm. d) smernice 2001/29 s ohľadom na jej článok 5 ods. 5 sa má vykladať v tom zmysle, že jeho uplatnenie je podmienené povinnosťou, aby bol uvedený zdroj citovaného diela či iného predmetu ochrany vrátane mena autora alebo interpretujúceho výkonného umelca. Pokiaľ však meno nebolo uvedené v súlade s článkom 5 ods. 3 písm. e) smernice 2001/29, treba uvedenú povinnosť považovať za splnenú, hoci je uvedený len zdroj.

O trovách

150 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (tretia komora) rozhodol takto:

1. **Článok 6 bod 1 nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach sa má vykladať v tom zmysle, že samotná skutočnosť, že žaloby podané proti viacerým žalovaným z dôvodu obsahovo totožného porušenia autorského práva spočívajú na vnútroštátnych právnych základoch, ktoré sa v členských štátoch líšia, nebráni uplatneniu tohto ustanovenia. Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby s ohľadom na všetky materiály v spise posúdil existenciu rizika, že v samostatných konaniach budú vydané nezlučiteľné rozhodnutia.**

2. **Článok 6 smernice Rady 93/98/EHS z 29. októbra 1993 o zosúladení lehoty ochrany autorského práva a niektorých príbuzných práv treba vykladať v tom zmysle, že fotografickému portrétu môže byť podľa tohto ustanovenia priznaná ochrana autorským právom pod podmienkou, že táto fotografia je duševným výtvorom autora, ktorý odráža jeho osobnosť a ktorý je výrazom jeho slobodných a tvorivých rozhodnutí pri realizácii tejto fotografie, pričom splnenie tejto podmienky prináleží overiť v každom jednotlivom prípade vnútroštátnemu súdu. Len čo overí, že predmetný fotografický portrét dosahuje úroveň diela, jeho ochrana nie je nižšia než ochrana, ktorá je priznaná všetkým ostatným dielam vrátane fotografických diel.**

3. **Článok 5 ods. 3 písm. e) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/29/ES z 22. mája 2001 o zosúladení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti sa má s ohľadom na jej článok 5 ods. 5 vykladať v tom zmysle, že také médium, ako je vydavateľ tlače, nesmie z vlastného podnetu použiť dielo chránené autorským právom a odvolávať sa pritom na cieľ verejnej bezpečnosti. Nemožno však vylúčiť, že by tento**

vydavateľ tlače mohol sporadicky prispievať k plneniu cieľa verejnej bezpečnosti tým, že zverejní fotografiu hľadanej osoby. Je potrebné vyžadovať, aby táto iniciatíva jednak súvisela s rozhodnutím prijatým alebo s konaním vedeným príslušnými vnútroštátnymi orgánmi, ktoré smerujú k zaisteniu verejnej bezpečnosti, a jednak aby bola vykonaná po dohode a koordinovane s uvedenými orgánmi, aby sa zabránilo riziku, že bude v rozpore s opatreniami prijatými týmito orgánmi, bez toho, aby bola nevyhnutná konkrétna, aktuálna a výslovná výzva bezpečnostných orgánov na zverejnenie fotografie na účely pátrania.

4. **Článok 5 ods. 3 písm. d) smernice 2001/29 sa má s ohľadom na článok 5 ods. 5 tejto smernice vykladať v tom zmysle, že skutočnosť, že tlačová správa, v ktorej sa cituje dielo alebo iný predmet ochrany, nie je literárne dielo chránené autorským právom, nebráni uplatneniu tohto ustanovenia.**

5. **Článok 5 ods. 3 písm. d) smernice 2001/29 sa má s ohľadom na článok 5 ods. 5 tejto smernice vykladať v tom zmysle, že jeho uplatnenie je podmienené povinnosťou, aby bol uvedený zdroj citovaného diela či iného predmetu ochrany vrátane mena autora alebo interpretujúceho výkonného umelca. Pokiaľ však meno nebolo uvedené v súlade s článkom 5 ods. 3 písm. e) smernice 2001/29, treba uvedenú povinnosť považovať za splnenú, hoci je uvedený len zdroj.**

Podpisy